No 1992

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1853

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,0[illegible]; franko door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

VRIJDAG, 11 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 10 November.

Dat de geestige dichter en zanger, Mr. H. J. Burlage zich aan het hoofd stelde eener nieuwe sociëteit te Amsterdam, welke den naam van *het Metalen Kruis* zou dragen, heeft niemand, die den schrijver van het *Herinnerings offer* kent en acht in zijne specialiteiten, verwonderd, veel minder leed gedaan. Iedereen heeft gaaf aangenomen, dat er bij Joos Burlage ter wereld geen plan bestond, om door de oprigting van *het Metalen Kruis* eene hetzij politieke, hetzij anderzins ingrijpend-sociale of nationale daad te voltrekken. Men verklaarde zich gemakkelijk, hoe de heer Burlage niet andere moderne kruisgenooten of kruisvaarders, aan de [illegible], den inval gekregen had, eener geschikte aanleiding tot het zich nu en dan verschaffen van een gezelligen avond. Dat intusschen, dit geheel regtmatig en onschuldig verlangen van den heer Burlage door het gansche land zulk een weêrklank gevonden heeft, geeft daaraan een gewigt, dat er de aandacht als van zelve op doet vallen. Wij willen niet in eene diskussie treden van den geringen waarborg voor vermaak, die het bijeenbrengen oplevert van menschen, welke door geen anderen band gehouden zijn, dan dat ze toevallig deel genomen hebben aan de krijgsverrigtingen van 1830 en eerstvolgende jaren. Integendeel, wij achten die diskussie overtollig, wijl we voorzien en voorspellen, dat de geheime tooverkracht, die verondersteld wordt in het metalen kruis te steken, niet zal blijken op te wegen tegen de vele redenen, waarom bezitters van dat kruis elkaar op den duur weinig zullen beminnen en [illegible]. Maar [illegible]

[illegible]

Dat harten bidt, wat samen breken
Tot puin in 't end."

[illegible] de leus gemeenzamen opgang, om ons te nopen [illegible] tegen [illegible] waarschuwen. Wij doen dit op dit oogenblik, omdat we, tot onze niet geringe verwondering, als een der genoemden onder het voorloopig bestuur der Leidsche afdeeling van het *Metalen Kruis* den naam lezen van een man, wien wij, om loyauteit van beginselen en degelijkheid van kennis, hooge achting toedragen: den naam van Dr. C. Leemans. Wij kunnen van een man van studie als dezen onmogelijk gelooven, dat hij in de bezitters van het metalen kruis, *bij uitzondering*, eene hoedanigheid zou opgemerkt hebben, die deze mannen eene bijzondere geschiktheid geeft, om eene voor Dr. Leemans aangename sociëteit uit te maken. (De openbaarheid en algemeenheid, die aan de zaak, als maatschappelijk verschijnsel, gegeven is, noopt ons om zonder terughouding onze meening over te zeggen.) Daar moet dus in de oprigting van het genootschap iets anders gelegen zijn dan dit bloot uiterlijke en voor ons vaderland tamelijk onverschillige. *Nolens volens* spreekt zich een beginsel uit in de stichting van het genootschap. Dit blijkt niet uit de spoedige vestiging van vele afdeelingen: want beginselloosheid loopt als een ijle windbal dikwijls sneller dan gevestigde beginselen zich voort kunnen planten. Maar het blijkt voor ons voornamelijk uit het toetreden van mannen als Dr. Leemans. Wat kan de beteekenis van de oprigting des genootschaps zijn, dan het stichten van eene gedenkzuil aan de jammerlijke verscheuring van Europa's schoonste koninkrijk (in de rij der kleinere Staten); eene gedenkzuil voor de halsstarrige bekrompenheid van het stelsel Willem I hier, van de tot opstand overgeslagen getergdheid ginds; eene gedenkzuil van den burgeroorlog — want burgeroorlog is een krijg, gevoerd tusschen stam- en taalgenooten, die van nature en door de historie zonen van dezelfde Nederlanden zijn; eene gedenkzuil voor de nederlaag, die wij, helaas, ten spijt der dapperheid onzer trouwen, door de werkeloosheid der Mogendheden hebben moeten dulden; eene gedenkzuil voor den triomf, behaald door de bewerkers van den opstand, die er in geslaagd zijn, van gesmade bierdrinkers, als men ze gelooid heeft, zich in de politiek naam, in de maatschappij welvaart te verwerven? Zoodanige gedenkzuil helpt de wakkere Leemans oprigten! Hij verbloemt zich, dat de *no-popery*-beweging en het reaktionarisme zich de handen wrijven bij dit koren op hun molen. Hij maakt zich diets, dat hij bij de eerste de beste feestviering niet door de overwegende geestdrift der dischgenooten gedwongen zal worden de zaal te verlaten, omdat men de gezondheid der predikanten drinken zal, „wijl deze zulke uitstekende bewijzen van vaderlandsliefde" geven en het Oranje kleurde bloed, o. a. in April, met zoo veel snelheid door de aderen gejaagd hebben (als hij de *Maatschappij van Letterkunde*, ter laatste algemeene vergadering, volgens *de Grondwet*, die het uit den *Arnhemmer* putte, heeft plaats gehad).

En die zamenwerking op het gebied van wetenschap en letteren, die zoo gelukkiglijk tusschen Zuid- en Noord, ter heeling der geslagen staatswonden of verberging der litteekens, was aangevangen, zal worden opgeofferd — hier aan het *no-poperisme* en de leuze koning Willem I — daar aan het onnoozel verlangen om sociëteit te houden met de bezitters van het metalen kruis. De heer Leemans heeft een te scherpen blik in historie en staatkunde om de gegrondheid onzer bedenkingen niet in te zien. Hij kan niet meenen, dat de litteratoren [illegible] te Gent of te Brussel op de broederschap kunnen drinken, als zij te Leiden drinken op de vijandschap. Want, men moge zeggen [illegible], de gedenkzuil van de scheuring bestendigt en verlevendigt en verzoet de herinnering van den strijd: anders is het *Metalen Kruis* een mal ding zonder beteekenis, en zou men even goed de sociëteit van den grijzen paletot of witten hoed kunnen oprigten. De hoeveelste der uitgetrokkenen van het jaar 30 kunnen zich beroemen het militair gevoel tot eene hoogte bij zich ontwikkeld te hebben, dat zij, even als de *grenadiers de la vieille garde* nu nog, [illegible], hun grootste genoegen en een aangenaam tijdverdrijf vinden in de wederkeerige herinnering hunner heldendaden of andere krijgsontmoetingen? Daar zal voedsel aangevoerd moeten worden, om het vuur, waar het *Metalen Kruis* van blaken zal, gaande te houden. Wat zal dit anders kunnen zijn dan vernieuwde smaadredenen tegen die

„vuige Belgen"
en „oproertelgen"

waarvan de Hollandsche Parnas vóór jaren weêrklonken heeft?

Is het toeval, dat men twintig jaren lang geene behoefte gehad heeft aan het stichten der anti-belgische sociëteit, en dat die behoefte zich juist zoo krachtig doet gelden en zoo algemeen bevredigd wordt in het jaar der adresteekening van de Bisschopsvreezers en der vernedering van het ministerie-Thorbecke? Is het toeval, dat thans het oranje-*groene* lint weer uit den hoek gehaald wordt, en, behoorlijk gepoetst, in het knoopsgat gestoken?

En wat komt daarbij? Men doet pogingen om de herinnering van den burgeroorlog te vereeuwigen; en den onvergetelijken kamp voor onze onafhankelijkheid, op het veld van Waterloo geleverd, laat men schier onbedacht, den 18en Junij laten die vaderlanders voorbijgaan als of er niets gebeurd ware. De Helmersen en Bilderdijken zijn dood, en hebben voor de Burlages plaats gemaakt. Maar aan dien grootschen onafhankelijkheidskamp kan men ook geen *no-popery*- en reaktiedenkbeelden verbinden!

In een onzer vroegere Nommers hebben wij eenige bijzonderheden en opmerkingen medegedeeld aangaande de protestantsche agitatie te Geneve. Wij ontleenden die aan de *Annales Catholiques de Geneve*. Op nieuw nemen wij hetzelfde tijdschrift te baat om onzen lezers een duidelijk denkbeeld te geven van den toestand, waarin zich het Protestantismus bevindt in de oude burgt der kalvinistische dwalingen. Onder anderen vestigen wij de aandacht op het onderstaande:

»*Geneve beoordeeld door den Graaf de Casparin.*

»Daar wij allen schijn van partijdigheid van ons willen weren, zullen wij de woorden aanhalen van een beroemd Protestant, die alom bekend staat wegens zijn ijver voor het Protestantismus, en die overigens den toestand er van goed kent. Wij bedoelen den graaf Angénor de Casparin, die een boek in 't licht heeft gegeven tegen de Katholieke Kerk, onder den titel: *de scholen des twijfels en de school des geloofs.*

»In dat werk leest men onder anderen:

»»Het kwaad schrijdt onafgebroken voort. Ik sta er voor in dat, het zoo is; want gedurende vier of vijf jaren reeds ga ik het na van stap tot stap, en wat ik lees, hoor of opmerk, altijd en overal ontwaar ik met ontzetting de veroveringen der nieuwe school. Zij telt niet vele leden die er voor uitkomen en gelooven dat ze zoodanig zijn; integendeel, er is menigeen die zich diets maakt tot hare tegenstanders te behooren. De lieden die nog vasthouden aan de volstrekte zekerheid van den geloofsregel en aan de volstrekte onfeilbaarheid der schriftuur zijn gemakkelijk te tellen. Zij die de regten der kritiek verkondigen en die aannemen dat er dwalingen in den Bijbel zijn, nemen van alle kanten toe. Wat de theologische scholen betreft, waarin zij die morgen het Evangelie zullen prediken, worden opgeleid het is onmogelijk zich niet diep verslagen te gevoelen, indien men den geest aanziet, die er heerscht. Ik heb een honderdtal stellingen gelezen, afkomstig uit Montauban en uit Straatsburg, en ik sidder bij de gedachte dat op weinige uitzonderingen na, de toekomstige leeraars geheel in de rigting van Duitschland zijn; over het algemeen is Neander hun model....»

»»De geleerde en eerlijke Michaëlis geloofde dat de Pentateuchus wel van Mozaïsche oorsprong was, maar dat hij ondergeschoven plaatsen bevatte. Volgens andere lieden is de Pentateuchus niets anders dan een verzameling, afkomstig van verschillende schrijvers uit verschillende tijdvakken en den zamensteller aan een vereenigbaren stof. Op het boek van Josua heeft men de hypothesen der fragmenten toegepast. Uit het boek der Richteren heeft men onderscheiden hoofdstukken geschrapt; het boek Esther is eene joodsche legende geworden. Het boek Esdras heeft men voor onecht verklaard, en uit dat van Nehemia wordt menig hoofdstuk weg genomen. Wat Isaïas betreft de zes en twintig eerste hoofdstukken die de groote profetien aangaande den Messias bevatten, zijn onecht. Volgens sommigen is de schrijver van het boek Daniel niets anders dan een bedrieger; volgens anderen, heeft hij er niet aan gedacht om te bedriegen, en is het zijn schuld niet dat het bijgeloof hem een gezag heeft toegeschreven, naar 't welk hij nooit getracht heeft. De geschiedenis van Jona is niet meer dan eene legende geschreven door iemand die een valschen smaak had. Job is een poëtisch verdichtsel. De Prediker is vol Saduceïsme. Het Hooglied wordt zonder komplimenten verworpen.... Men heeft den oorlog verklaard aan alle boeken, alle leerstukken, alle wonderen en alle profetien van het oude testament....

»»De kritiek der nieuwe school slaat een vermetele hand uit naar het Oude Testament en ook naar het Nieuwe. Zoo veel leeraars men heeft, zoo veel Bijbels heeft men ook; de een behoudt hetgeen de ander verwerpt; er zijn oogenblikken dat het boek vergroot, en weer anderen dat het inkrimpt. Om de waarheid te zeggen, heeft ook die quaestie voor hen niet dat gewigt als voor ons, omdat ze de aangenomen boeken niet beschouwen als van goddelijke ingeving. Het zijn niet meer dan zeer onvolmaakte dokumenten."

»»Het supernaturalistische rationalisme betoont even weinig eerbied voor den Canon van het oude en Nieuwe Testament als het rationalisme der nieuwe school. Doch het is meer gematigd en stelt zich te vreden met een klein getal weglatingen, ja somtijds bepaalt het zich louter tot opwerpen van twijfelingen; doch in het wezen der zaak verraadt zich dezelfde strekking. Ofschoon eerstgenoemde rationalisten een zekeren invloed der Voorzienigheid aannemen, beweren zij echter dat de canon der bijbelboeken de vrucht is van menschelijk werk; men heeft zich in de zamenstelling kunnen bedriegen, daarom kan en moet men er aan arbeiden om die dwalingen te herstellen. De heer Collerier, hoogleeraar der H. S. te Geneve, heeft zich dien aangaande aldus uitgedrukt: »Slechts een werk der Voorzienigheid en niets mirakuleus heeft hierbij plaats gehad. De tweede oorzaken hebben daarbij zich vrij kunnen bewegen, en de

menschelijke zwakheid is in dwaling kunnen vervallen."

»»Deze Genevsche hoogleeraar vertegenwoordigt in zijn onderwijs over den Bijbel, een sterke partij die te gelijk de fractie der meest verlichte heterodoxen en de talrijkste fractie der orthodox-protestanten onzes tijds bevat.

»»De dwaling die in de nationale kerk van Geneve heerscht is zoo groot, dat door ze te verzwijgen men er medepligtig aan zou worden; de grondslagen zelven van het Evangelie worden dagelijks in haar naam 't onderste boven gekeerd.""

»Maar die dwaling heeft echter hare besmetting niet medegedeeld aan de meerderheid der kudde.

»»In de oogen der menigte is de Bijbel nog het woord van God. Er bestaat thans een algemeen geloof aan het gezag der H. Schrift, 'twelk de onwetenden beschermt en zelfs de geleerden in toom houdt. Tot heden was het algemeen geloof der volken een band voor de leeraars. Maar ik aarzel niet om te zeggen: zoo eene dusdanige definitie van de H. Schrift eenmaal uit het studeervertrek onder het volk kwam, dan zouden wij getuigen zijn van uitspattingen van het rationalismus, waaraan men zelfs niet kan denken zonder te sidderen.""

»Maar op wat wijze heeft het algemeen geloof des volks de leeraars beteugeld? Is zulks geschiedt doordien de leeraars zich bepaalden om in hunne preken zich te schikken naar het geloof des volks, schoon zij hiermede lijnregt in tegenspraak waren met hunne in geschriften geopenbaarde gevoelens?"

»De heer Gasparin staat er verwonderd over."

»»Ik verwonder mij alleen — zegt hij — dat Christenen die zoodanig spreken in hunne schriften, den kansel beklimmen, om aan het volk den Bijbel voor te lezen als het Woord Gods. Wat het gewijde boek ook is dat ze geopend hebben, zij verbreiden de meening dat God zelf heeft gesproken in ieder vers. Overluid zegt men: wij zullen lezen uit het Woord van God — maar in stilte verstaat men onder dit zeggen: in zoó verre er in een der verzen, die ik zal lezen, werkelijk een Woord Gods te vinden is.""

Men schrijft ons uit 's Hage, dd. 8 November:

Als een bewijs, hoe verre het fanatisme en ongehoordste uitsluiting-systeem der hevige Protestanten hier te lande wordt doorgedreven, diene het volgende opmerkelijke staaltje.

Men verneemt dat Mr. van Sonsbeek, oud-minister van Buitenlandsche Zaken, in zijn provincie teruggekeerd en te Zwolle gevestigd, wenschte lid te worden van de Societeit, waar hij vroeger mede-direkteur was. — Men verneemt verder, dat Mr. van Sonsbeek is gedeballoteerd.......... De oorzaak? Wie zal er een oogenblik aan twijfelen!! Schandelijk fanatisme is alleen in staat tot zulk eene deloyale handeling; en Mr. van Sonsbeek mag zich inderdaad gelukkig achten Land en Koning zóó te hebben gediend, dat hem eene deballottage *door zulke ijveraars, om die redenen*, is te beurt gevallen.

Het lot der Katholieken is voor alsnog meestal vernedering. Gewoon aan miskenning van allerlei aard en soort, zullen ze ook dit wel dragen; maar eens zal Gods regtvaardigheid toelaten, dat ze uit dien toestand geraken en dan zullen de *verdrukkers* ontwaren, dat de miskende verdrukte Katholieken nieuw leven hebben opgedaan; dat ze onder tegenspoeden voortgekomen, kracht genoeg bezitten, om zich voor goed op hunne regtmatige plaats, naast hunne belagers, ja, op eene lijn met hen neder te zetten. Dan zal menigeen zich schamen, over de onedele handelwijze jegens regtschapene, eerlijke staatsburgers gepleegd.

Ik heb gemeend met een enkeld woord U dit opmerkenswaardig feit te moeten mededeelen; het kan strekken, tot meerdere waardeering van den geest des tijds. Moge deze en meer andere pogingen van dien aard, de oogen van onze Protest. medeburgers doen opengaan, moge men inzien, voor het te laat is, dat op deze wijze het dierbare vaderland door de onzaligste aller twisten ten verderve wordt gesleept.

Oorlog van 1810. — Zijne oorzaken. — Aanval van den Russischen generaal. — De Engelsche vloot voor Konstantinopel. — De ambassade van den generaal Sebastiani.

(Vervolg van ons N° 1990.)

Het Turksche Gouvernement was in dien tijd in een kwijnenden toestand en verval, waaruit het later door Sultan Mahmoud werd opgerigt. De ministers van Selim en de leden van den Divan, ontzenuwd door het gevoel hunner magteloosheid, waren als vernietigd bij de ontvangst dier strenge sommatie, ondersteund door de vreeselijke magt welke men aan den horizont ontdekte en die elk oogenblik gereed was de daad aan de bedreiging te paren. Zij namen volstrekt geene maatregelen ter verdediging der hoofdstad en hunne gansche hoop bepaalde zich om eenige verzachting in de opgelegde voorwaarden te verzoeken. Bereids hadden zij den generaal Sebastiani officieus verzocht te vertrekken: eene eerste voldoening welke zij aan de eischen van den vijand wilden geven. De generaal beantwoordde dat verzoek met eene den vertegenwoordiger van een groot rijk waardige standvastigheid, verklarende dat geen gevaar hem zijn post zou kunnen doen verlaten en hij niet zou vertrekken dan op een firman van den Sultan zelven, een firman dien hij den Keizer Napoleon wilde brengen, ten einde deze mogt weten wat de vriendschap van Selim te beteekenen had.

Maar de angst der Viziers en Grooten was niet op de bewoners der stad en hare groote voorsteden overgegaan. Het gevaar integendeel, wekte den moed en het krijgszuchtig fanatismus der Turken op. De Russische inval zonder oorlogsverklaring, de Engelsche vijandelijkheden in vollen vredestijd en de vernieling van het Turksche eskader te Nagara, deden de opgewondenheid des volks den hoogsten graad bereiken. De Fransche ambassadeur maakte met grooten ijver gebruik dier gesteldheid om den Divan moed in te boezemen en den krijgszuchtigen geest der bevolking aan te vuren.

De Generaal Sebastiani door den Sultan in gehoor ontvangen, ontwikkelt een verdedigingsplan dat in het hart van den Vorst den moed en de geestkracht zijner vooronders weder opwakkert. Het serail zal in een vesting herschapen worden, de harem wordt door de vrouwen verlaten die in een ander paleis worden vervoerd; overal zijn Fransche officieren en de tapijten dier geheimzinnige verblijven worden voor het eerst door Europeesche laarzen betreden. Schietgaten worden in de oude muren van Constantijn geboord, batterijen worden op de terrassen in den tuin aangelegd; aan den oever der zee, wordt het vermaarde punt dat den ingang van den Gouden-Hoorn (de haven van Konstantinopel) bestrijkt, van geschut voorzien en buitengewoon versterkt, kortom al de punten aan de kust, gelijk de oever van Top-Hané en de groote kazerne der kanonniers worden van batterijen voorzien. Snel verheft men verschansingen waarop men geschut van het grootste kaliber rolt, terwijl andere batterijen ontstaan gewapend met mortieren, bestemd om bommen van grooten omvang te werpen.

Het groot arsenaal van Konstantinopel steeds vol van oorlogsmaterieel, voorzag gemakkelijk in al de behoeften. De gansche mannelijke bevolking van Konstantinopel werkte ijverig onder de direktie der Fransche officieren die tot de ambassade behoorden, en de gansche Turksche militie, kanonniers, zeelieden, nizams en janitzaren volbragten even ijverig al wat door de officieren werd bevolen. De ingang der haven werd door een dubbele rij kanonneerbooten vast aan elkander verbonden, gesloten, terwijl acht linieschepen voor het paleis van Beschik-Tasch, aan den ingang van den Bosphorus zich schaarden.

Aan den ambassadeur en de personen van diens gevolg hadden zich twee honderd pesonen van allerlei beroep, die zich te Konstantinopel bevonden, vereenigd, waaronder verscheidene krijgslieden en matrozen. De markies d'Almenara, ambassadeur van Spanje, had zijne landslieden bij de Franschen gevoegd. De bijstand dier Europeanen en de praktische kennis van vele hunner waren van veel nut voor de besturing der werkzaamheden en spoorden levendig de geestdrift der Turken aan.

Het gevolg van den ambassadeur generaal Sebastiani bestond in zeer uitmuntende officieren, waarvan sommige een schitterende loopbaan hebben vervuld. Wij zullen de namen van eenigen, die toen den Franschen naam tot eer strekten, hier laten volgen: De kolonel der genie Haxo, de kolonel der artillerie Foy, de kolonel der genie Boutin, die later, in 1812, heimelijk den platten grond der stad en der forten van Algiers, op bevel van Napoleon ging opnemen, welke plannen later in Julij 1830 dienden tot de verovering er van onder Karel X; de kolonel Juchereau de Saint-Dénis, destijds direkteur der vestingen in dienst van het Ottomanische gouvernement en die eene geschiedenis van het moderne Turkije geschreven heeft; de HH. Gustave de Coigny en de Lascours, adjudanten van den gezant; de kapiteinen de Sacres, Leclerc, de Courtaillout, Gérard en de Florenge, ordonnansofficieren.

Voegen wij bij die lijst de heeren de Lablanche en de Latour Maubourg, sekretarissen der ambassade, de Graaf de Ponte-Coulant, toen als reiziger te Konstantinopel; Méchain, vice konsul van Frankrijk en de broeders Franchini, drogmans der ambassade, die alleen, schoon geene krijgslieden, zich bij de Fransche officieren voegden, om de Turken aan te voeren en aan de werkzaamheden zoowel als aan de gevaren deel te nemen.

De generaal Sebastiani voerde in die omstandigheid gedurende eenige dagen te Konstantinopel een soort van opperheerschappij, die de Turken hem, uithoofde van zijn karakter en bekwaamheid met het volste vertrouwen schonken. Het volgende zal doen zien hoe de krisis afliep.

Bij de centrale cholera-kommissie alhier zijn op 8 en 9 November aangegeven 11 personen, overleden 8.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam, zijn op 7 en 8 Nov. aangegeven: 10 cholera-lijders, hersteld 4, overleden 4.

Gisteren ten 1½ ure stond voor de arr.-regtbank (de... kamer) alhier te regt de persoon van S. A. Dw... theol. kand., beschuldigd van *outrage à la moral...* volgens art. 287 code pénal, door het schrijven va... *Roomsche Poppenkast*, *Rarekiek*, enz. De beklaa... werd bijgestaan door Mr. S. J. Cohen. De zaak is ... handeld met gesloten deuren, terwijl alleen de advoka... toegelaten zijn. Er zijn drie getuigen gehoord. Den ... ste (den drukker) heeft de verdediger gewraakt als me... beklaagde, ofschoon hij door het noemen van den sch... ver slechts naar het kantongeregt was verwezen, e... aanbrenger voor geld. De regtbank heeft echter ... overeenstemming met het requisitoir van het O. M. ... wraking verworpen. De eerste getuigen hebben verkl... het boekje te hebben gekocht en er meerderen in ... winkel te hebben gezien. De laatste getuige heeft ... klaard den schrijver voor zijn manuscript *f* 5 betaald... hebben, enz. De bekl. erkent het boekje te heb... geschreven, de geinkrimineerde plaatsen te hebben ... *taald* uit Corvin enz., doch geeft op, even als de ... get., dat de korrektor het werkje in handen heeft ... had en hier en daar een woord heeft veranderd, ... bekl. voegt er bij, dat hij het *gedrukt* boekje ... heeft gezien, evenmin als eene proef daarvan voor ... uitgave.

Het Openbaar Ministerie requireerde daarop schuld... verklaring en veroordeeling tot zes maanden gevange... straf en eene boete van *f* 250. Daarna wees de ver... diger vooreerst op eene beweerde nietigheid, die ... in de instruktie had opgemerkt (art. 94 W. D.), ... andere op de omstandigheid, dat het gebleken was ... brochure en manuscript niet identiek zijn. Ten la... zag hij in de gedrukte plaatsen ook geene zoo... *outrage à la moralité*, die eene veroordeeling wet... te minder, daar al hetgeen daarin staat òf histo... waar is òf aan andere schrijvers ontleend, zoodat ... niet te denken is aan art. 287 c. p., dat spreekt ... *auteur*. Na breedvoerige re- en dupliek is de zitting ... sloten. De uitspraak deelen wij nader mede. (*A*...

In 1852 werd aan den Koning door den hoogle... G. J. Mulder een voorstel gedaan, betreffende het ... ven van onderwijs in den landbouw, ten koste van Z... Majesteit, door voorlezingen op gemeenzamen toon ... eenige dorpen des Vaderlands.

Het behaagde Zijne Majesteit, eene commissie te ... noemen, bestaande uit den hoogleeraar Mulder en ... heeren jhr. mr. D. T. Gevers van Endegeest, lid ... de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ... en I. G. J. van den Bosch, met toevoeging van ... secretaris des Konings voor de zaken van landbouw ... nijverheid, als secretaris.

Aan die kommissie werd het doen van voorstel... opgedragen ter uitvoering van het aangewezen onderwi...

Thans heeft zij voorgesteld en is door Zijne Maje... goedgekeurd, dat deze voorlezingen zullen worden ge... den:

voor Gelderland: te Voorst, Twello en Brumm...
voor Zuidholland: te Alphen, Naaldwijk en Oegstg...
voor Zeeland: te Hulst, Hontenisse en Axel; voor Utre... te Amerongen.

Tot het houden daarvan zijn bereids aangewezen ... heeren doctors:

L. Mulder, voor Utrecht; Rauwenhof, voor Gelder... land; Oudemans, voor Zuidholland, en de heer ... Geuns, voor Zeeland.

Namens den Koning heeft de Minister van Binnen... landsche Zaken den 5den dezer Zijner Majesteits Co... missarissen in de vier provincien met de zaak en ... aanzijn der voornoemde kommissie bekend gemaakt ... hen uitgenoodigd, den burgemeesters der betrokken ... meenten een en ander mede te deelen, onder aan... ring, om de docenten voort te helpen en te bescherm... ook zooveel noodig door aanwijzing van geschikte lo... en door opwekking van belangstellende landbouwers ... de voorlezingen bij te wonen.

Bij Zr. Ms. besluit van den 4den November 1853, n° ... is benoemd tot officier bij de arrond.-regtbank te Al... Mr. H. Machielsen, thans substituut-officier bij dezelve ... bank; voorts is bij Koninklijk besluit van den 8sten N... ber 1853, n° 88, aan den heer A. C. P. van Vierss... zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontvanger der ... bel., in- en uitgaande regten en acc. te Almelo, behou... aanspraak op pensioen.

BUITENLANDSCHE BERIGTE...

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 November. Het schijnt thans zeker te ... dat er bij Calefat een zeer hevig gevecht is ... verd. De Russen, twaalf duizend man sterk, zijn ... eerst aangevallen. De twee legers waren even sterk ... gewonden en er hebben woedende gevechten met ... bajonet plaats gehad. De Turken hebben hunne post... behouden.

De *Pays* geeft voorts de verzekering dat de Rus... aan de Aziatische grenzen een belangrijke nederl...

hebben geleden. De Russische legermagt bestond uit vijftien à twintig duizend man. Na den slag moet Selim Pacha zijn hoofdkwartier hebben gevestigd op een punt voor het begin van den strijd in handen der Russen. Ook de *Times* bevestigt al de bijzonderheden door den *Pays* vermeldt, doch andere Fransche dagbladen blijven er aan twijfelen.

Het verdient opmerking dat dezelfde tijdingen een verschillenden invloed hebben uitgeoefend op den stand der effekten. Op de beurs van Parijs zijn zij gerezen, en op de beurzen van Londen en Weenen gedaald.

— Men leest in de *Patrie*: »De nieuwe Grieksche patriarch te Konstantinopel, Mgr. Anthimos, heeft zijne betrekking aanvaard met eenen herderlijken brief waarin hij de geloovigen bekend maakt met de goede gezindheid des Sultans jegens de Grieksche kerkgemeente. De prelaat zegt dat hij, toen hij door het staatsbestuur met zijne betrekking bekleed werd, in de verschijning des Sultans eene gunst en eer genoten heeft die aan geen patriarch sedert den tijd van Sultan Mahmoud II was te beurt gevallen; de Sultan had hem daarbij verklaard »dat hij zelf en zonder eenige vreemde tusschenkomst of aandrang, gezind en vastelijk voornemens was de voorregten en vrijdommen te handhaven die door zijne voorvaderen aan de Grieksche gemeente waren verleend."

— Voor het hof van assises te Parijs zijn den 7den dezer de debatten begonnen tegen de lieden, welke wegens een aanslag op het leven des Keizers zijn gevangen genomen. Aan de dagbladen is vrijheid verleend het proces mede te deelen. In de inleiding der akte van beschuldiging leest men:

»Frankrijk had het oppergezag duurzaam opgedragen aan dengene die het gebruikt had om het land weder tot grootheid en welvaart te brengen. De tijd was gekomen voor de welgezinde burgers om den angst voor de toekomst af te leggen. Het was nu de beurt der boozen om te beven; doch hoewel sidderende legden zij de wapens niet neder. Zouden de maatschappij verwoestende begrippen niet langer openlijk worden verkondigd, zij werden nog ter sluiks verspreid. De verstrooide overblijfselen der geheime genootschappen sloten zich weder nauwer zamen. De goedertierenheid zelve van een edelmoedig vorst werd een wapen tegen hem; op het eerste woord was men het onderling eens: tot de oprigting eener republiek zou men geraken door den Keizer te vermoorden. Dit was het verfoeijelijke plan der lieden die thans voor de jury te regt staan."

— Naar de jongste depêches uit den *Levant* wordt door de *Patrie* den stand der Fransche en Engelsche vloten dus opgegeven:

Den 27sten Oktober bevonden zich geankerd bij Lampsaki: het admiraalschip *La ville de Paris*, het stoomschip *Napoleon*, de schepen *Jena* en *Friedland* en het stoomfregat *Labrador*, kortelings van Toulon gekomen met een contingent van 740 zeelieden, bestemd om een gelijk getal matrozen, die regt op verlof hebben, te vervangen.

Te Nagara-Bourum, eene kleine haven op de kust van Azië, bij de ruïnen van het oude Abydos, lagen de *Charlemagne* en de *Caravane*.

In het Z. W. van Kilid-Bahr, tegenover de Dardanellen, lagen de *Jupiter*, de *Gomer*, aan boord van welk schip de vlag van den schout-bij-nacht geheschen is, en het adviesjagt *Solon*.

Op de ankerplaats van Ak-Bachi-Liman of het witte Hoofd, lagen de *Henri IV*, de *Bayard*, de *Magellan*, de *Sané* en de *Chaptal*, alsmede twee Engelsche schepen en een Engelsch stoomfregat.

Op de punt van Europa, buiten de Dardanellen lagen geankerd, het Engelsche admiraalschip *Brittannia* en een Engelsch stoomfregat, alsmede het Fransche schip *Valmy* en het stoomfregat *Mogador*.

De andere Engelsche schepen waren geankerd tusschen het Konijnen-eiland en de kust van Azië, op eenige mijlen van de engte. Zij moesten die den 28sten of den 29sten binnenzeilen.

Niettegenstaande een sterken nood-oosten wind, die in de engte woei, hebben de schepen geene avary bekomen, en bij het afzenden der laatste berigten was hun toestand steeds gunstig.

Sedert het begin van den zeetogt heerscht onder de beide eskaders de volmaaktste harmonie en de hartelijkste gezindheid, wijl zij begrijpen het gewigt hunner zending en welke rol zij op dit oogenblik vervullen in het belang des vredes en der beschaving, als de twee voorste natiën der wereld.

— Het *Journal des Débats* deelt berigten mede uit Rome, waarin melding wordt gemaakt van eene godsdienstplegtigheid die den 30 Oktober ll. heeft plaats gehad in de St. Pieterskerk. Deze plegtigheid betrof de zaligspreking van den welgelukzaligen pater Andreas Bobola, die geboren uit een aanzienlijk Poolsch geslacht, en in de orde der Jezuiten met onbezweken geestkracht en vromen christelijken heldenmoed, heel zijn leven lang had toegewijd aan de hoogste belangen der Katholieke Kerk, en eindelijk in 1657 door het fanatismus der Russische schismatieken met den marteldood gekroond werd. — Het *Journal des Débats* maakt de opmerking dat het ongepast zou wezen deze zaligspreking in verband te brengen met den staatkundigen toestand van het oogenblik, doch het is evenwel opmerkelijk — dus voegt het blad er bij — dat een Heilige van Poolsche afkomst, eenmaal ter dood gemarteld door Russische scheurmakers, in de St. Pieterskerk wordt verheerlijkt, op het eigen oogenblik dat misschien de Russen en de Turken het geschut op elkander losbranden.

De *Univers* mede melding makende van de te Rome gevoerde plegtigheid, drukt zich in dezer voege uit:

Reeds op zich zelve is de plegtigheid van den 30 Oktober eene overwinning op het schisma en den Moscovischen haat. De martelaar heeft over zijn beul gezegepraald, en Polen heeft eene overwinning behaald op Rusland. Toen het kanon van het kasteel Sint-Angelo, zijn stem huwde aan het vreedzaam gelui der klokken van Sint-Pieter, om te verkondigen, dat de martelaar Andreas Bobola in het bezit was getreden der eerbewijzingen welke de kerk hem reeds voor eeuwen had toebereid, toen was het dat dit kanongebulder en dit klokkengelui het Katholieke Polen een overwinningslied toezongen en de nederlaag van het schismatieke Rusland uitriepen. De onderdrukker van Polen en van de Kerk heeft het ook altoos zoo begrepen. Want zoodra er weder sprake was van de zaligspreking van Andreas Bobola, welke wegens de ongunst der tijden telkens verschoven was, bleef de Czaar niet in gebreken door allerlei listen en lagen en dreigementen, de zaak te voorkomen. Zijne agenten hadden last deze onrustbarende procedure te belemmeren en geheel op zij te doen schuiven. Hun fortuin hing af van den uitslag. Men hield een argwanend oog geslagen op alle verrigtingen, en een pater der Dominikanen, die slechts weinige regelen in het belang van den martelaar had geschreven, tot antwoord op eene vraag hem uit Rome gedaan, werd terstond uit zijn klooster opgeligt en is sedert spoorloos verdwenen. De wil van den Czaar op dit punt was zoo bekend en zijne pogingen waren van dien aard, dat zelfs de standvastigsten begonnen te twijfelen.

Maar het oogenblik door de Voorzienigheid bepaald, was gekomen. Al de bemoeijingen en dreigementen van den magtigen Keizer zijn op niet uitgeloopen, en Pius IX heeft andermaal getoond, dat de Roomsche Kerk in hare zwakheid en verlatenheid magtiger is dan de magtigste monarchiën en dat de knechten der knechten Gods, zonder leger en zonder schatten, onafhankelijker is, dan de magtigste en rijkste Keizer van Europa, te midden van al zijne legerbenden en al zijne schatten. Dit is het ware karakter van het feest van 30 Oktober, en Rusland zelf, ziet er niets anders in dan eene zegepraal van het Pausdom op de magten, welke in de 19e eeuw zich als vervolgers der Roomsche Kerk opdoen.

Op hetzelfde oogenblik dat het geschut van Sint-Angelo de zaligspreking van den Poolschen martelaar aan de oevers van den Tiber deed weergalmen, heeft misschien een ander en minder vreedzaam geschut de boorden van den Donau doen dreunen. Die gedachte rees bij allen, die aan de plegtigheid deel namen. Rusland en zijne medestanders rekenen op een schitterenden uitslag in het Oosten, op eene volkomene overwinning, en luid verkondigen zij dat het toekomstig lot van Turkije vroeg of laat gelijk zal wezen aan dat van Polen. Zoo Gods toorn de verwezenlijking dezer verwachtingen gehengt, zoo de Moskovische paus zijn verpestenden stoel vestigt in de *ortodoxe* basiliek van de H. Sophia, indien het graf des Verlossers hem in handen valt, alsdan zullen ook zij welligt de oogen openen, die thans nog niet gelooven kunnen aan welk gevaar het Katholicismus is bloot gesteld en wat de beschaafde wereld te wachten heeft van Ruslands eerzucht. Het gevaar is alom zigtbaar, want de Czaar is de vervolger der Kerk, de beul van het Katholicismus.

MADRID, 1 November. De heer Mendizabal is den 3 alhier overleden.

ENGELAND.

LONDEN, 8 November. Men wil, dat de Sultan, op aanhouden der gezanten, op nieuw een wapenstilstand van tien dagen zou verleend hebben, doch volgens anderen van twaalf, ja van veertien dagen, en wel in te gaan op 31 Oktober, den dag waarop het reeds vroeger gegeven uitstel verstreken was.

— De paketboot van Alexandrië te Triëst aangekomen, brengt tijdingen mede uit Bombay dd. 14 Oktober. Het rijk van Birman werd nog altijd door rooverbenden afgeloopen. Meatoon maakte zich gereed om Henzanda aan te vallen.

— De berigten uit China melden dat Shanghai door de opstandelingen is ingenomen. Twee aanzienlijke Chineesche ambtenaren waren gedood, het tolkantoor was geplunderd.

— De Indigo oogst stond in Indië zeer gunstig.

— Een Russisch leger was op een afstand van tien dagmarschen Kiwa genaderd en bedreigde Bockara en Kiwa.

— De tijdingen uit Alexandrië zijn van 3 November. De Pacha had een nieuwe ligting van troepen bevolen. De zoon van den onderkoning was benoemd tot minister van oorlog.

— De bladen van Maltha van 29 Oktober en 2 November geven op dat twee Engelsche schepen *Rockney* en *Trafalgar* zich met twee Fransche schepen naar Konstantinopel zullen begeven. De admiraal Dundas zou zich insgelijks, vergezeld van eenige officieren, op een stoomvaartuig naar Konstantinopel begeven. Zelfs geloofde men dat ook nog andere schepen zich in den Bosphorus zouden stationeren.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 6 Nov. De hospodar van Wallachije is alhier aangekomen. De hospodar van Moldavië wordt insgelijks ieder dag te gemoet gezien. Beide zijn voornemens in deze hoofdstad den uitslag der gebeurtenissen af te wachten. Uit de wijze waarop Vorst Gortschakoff hunne waardigheden in handen eener voor hem benoemde administratie gesteld heeft, blijkt dat Rusland thans reeds de vorstendommen als wingewesten beschouwt.

BERLIJN, 9 Nov. Een manifest van den Keizer van Rusland, dd. 21 Oktober, en voorkomende in het *Dagblad van Petersburg*, verklaart:

»Door Turkije tot den strijd uitgedaagd, blijft aan Rusland niets anders over dan tot de kracht der wapenen de toevlugt te nemen, ten einde Turkije tot de eerbiediging der verdragen te dwingen en van hetzelve genoegdoening te verkrijgen voor de beleedigingen, waarmede het heeft geantwoord op onze meest gematigde eischen en op onze wettige belangstelling in de verdediging van het regtzinnig geloof in het Oosten."

ITALIE.

MODENA, 2 Nov. Men schrijft ons uit Rome, dd. 24 Oktober:

Zoo ik wel onderrigt ben, is het nieuwe konkordaat met het Keizerlijk bewind van Weenen zoo goed als gesloten. De generaal van de orde der Jezuiten, is, naar men meent, dikwijls door het Pauselijk kabinet geraadpleegd, ten aanzien van zijn gevoelen omtrent zekere punten der overeenkomst, en tevens om zijn bijstand te verleenen tot het uit den weg ruimen van eenige moeijelijkheden, die noodwendig zich moesten opdoen bij eene zaak, waar het er op aankwam, om het veranderde systeem der betrekking van de Kerk tot den Staat, 'twelk nog altijd in de Oostenrijksche Staten geldt, te bestrijden en te vernietigen, voor het minst het in zijn toepassing en uitwerking te wijzigen en te verzachten. De Eerw. pater Becks, die lang in Oostenrijk is geweest, is volkomen bekend met den wezen toestand der Kerk, onder de verschillende Germaansche en Slavische volkstammen, welke het groote ligchaam der monarchie uitmaken; hij is voorts zeer gezien bij het doorluchtig Keizerlijk Huis, en men zegt zelfs, dat de jeugdige Keizer hem heeft laten begroeten ter gelegenheid zijner verheffing tot het opperbestuur der Societeit van Jezus. Alle deze omstandigheden brengen het hare bij om klem bij te zetten aan zijne raadgevingen in de zoo gewigtige onderhandelingen, welke op dit oogenblik tusschen den Heiligen Stoel en het Kabinet van Weenen worden gevoerd.

Ongelukkig kan men niet verwachten, dat er even spoedig eene schikking op handen zal zijn over de quæstie van het patronaat der kroon van Portugal, betreffende de kerken van het schiereiland aan de overzijde van de Ganges. Het sluiten van een nieuw konkordaat met gezegd hof schijnt nog ver af te zijn. Evenwel de Apostolische breve van 9 Mei ll. over het schisma te Goa heeft, Gode zij dank, reeds vele goede vruchten gedragen. Enkel te Bombay hebben ongeveer tien duizend schismatieken, zoodra zij de stem van den opperherder der geloovigen vernomen hebben, alle betrekkingen met de priesters van Goa afgebroken, en zijn met vreugde tot de katholieke eenheid teruggekeerd. Het valt treurig te vermelden, dat men hetzelfde niet zeggen kan van de vier geestelijken, bij name in de breve genoemd en ernstig gewaarschuwd, met ochte trouwloosheid, de Jansenisten waardig, hebben zij verklaard, dat zij geen ander gezag erkenden dan dat van Hare Majesteit. Zoodanig zijn de eerste berigten, welke dit de verwijderde gewesten zijn aangebragt, sedert de afkondiging der breve: *Probe Nostis*.

De godsdienst heeft in Indië nog een ander voordeel behaald. De Engelsche Kompagnie, die over deze volkrijke en bloeijende landen een bijna koninklijk gezag uitoefent, heeft eene bezoldiging toegeschikt aan alle bisschoppen en Apostolische vikarissen der twee schiereilanden, in alle streken welke de Kompagnie in bezit of over welke zij het oppergezag uitoefent. Aan de missionarissen is hetzelfde voorregt naar verhouding verleend. 't Is waar die toelage bedraagt slechts de helft van hetgeen de Kompagnie geeft aan de bisschoppen en missionarissen der gevestigde Kerk, die hunnen zetel en bediening in Indië hebbende, daarenboven nog hunne vrouwen en kinderen moeten onderhouden; doch voor de katholieke priesters is echter die toelage om in hun onderhoud en zeer geringe behoefte te voorzien, genoegzaam. Vroeger waren zij verpligt aanzienlijken onder-

stand te vragen aan de Propaganda of aan de Lyonsche Vereeniging tot uitbreiding des geloofs, vooral in de laatste tijden, toen de priesters van Goa, die overal hun schisma verbreidden, van de meeste kerken, schenkingen en vaste inkomsten, die eertijds door de edelmoedigheid der Portugeesche Koningen en kooplieden waren daargesteld, zich hadden meester gemaakt. Men heeft ook van dezelfde Kompagnie een dekreet erlangd ten gunste der weeskinderen van Engelsche militairen of benoeftigen, welke zij ten haren laste heeft. Voortaan is aan deze een pensioen verzekerd totdat zij meerderjarig zijn geworden. Met deze vaste en geregelde inkomsten kan men thans voor de missiën in Indië gestichten maken om deze weeskinderen op te voeden, en dit is ten allen tijd het vurigst verlangen der Evangelische arbeiders geweest.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 10 November.

GETROUWD (9 Nov.): J. W. de Vogel met F. Steffens, wed.

BEVALLEN (8 Nov.): J. A. Meijjes, geb. Bruinler, Z. — (9 Nov.): B. Nierop, geb. van Minden, D. - F. A. Mensinga, geb. van Waning Bolt, D. - J. H. Everts, geb. Everts, D.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	Rente		9 NOV. 4½ u. gebl	10 NOV. 4 u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.			61 7/16	61 7/16	a 61¾	61 7/16
Dito Dito	3	»	74 9/16	74½	»	
Dito Dito	4	»	92⅞	92 13/16	» 93 1/16	92 13/16
O. I. Leening 1844	4	»			»	
Amortis. Syndic.	3½	»		92¼	»	
Handel-Maatschappij	4½	»	125		»	
Aand. Rijn-Spoorweg		»			»	
Aand. Holl. S. M.					»	
Obligatien	»	»			»	
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			»	
Cert. bij de Belg. Bank.	2½	»	50⅜		»	
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»	»	50¼		»	
FRANKRIJK, Obligatien	3	»			»	
SPANJE: Nieuwe	1	»	21 7/16	21 7/16	» 21 9/16	21 7/16
Dito	3	»			»	
Dito Binnenl. à 6/m.	»	»	40½	40⅜	» 40½	40⅜
Coup. Bewijzen.			5⅛	5 5/16	» 5⅛	
Amortisable Schuld		»	4¾	4¾	»	
PORTUGAL te Londen	5	»	37⅛	37	» 37⅛	37
Dito uitgestelde		»			»	
RUSL. bij Hope 1798 en 1816	5	»	104¼	104¼	»	
Dito Dito 1828 en 1829		»	103½		»	
Cert. bij d° 1831 en 1833		»	95¼		»	
Dito	4½	»	96		»	
Dito bij Hope	4	»	89⅝	89⅜	»	
Dito bij Stieglitz en C°		»	88¼	88¼	»	
Dito bij id. 5de Serie	4	»	88		»	
Cert. te Hamburg	5	»			»	
Inschrijving in Assignat.	6	»		70¾	»	
Cert. van dito		»			»	
POLEN, Certifikaten	4	»	82⅜		»	
Dito Aand. à fl. 500			139¾		»	
Dito met Lot. » 300					»	
AMERIKA, Bank-Actiën			4 1/10		»	
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 f					»	
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.		77¼	76½	» 76⅝	
Dito 1852	»	»			»	
Dito 1847	2½	»	39¾	39⅜	» 39½	
Dito 1851	2½	»	39¼	39 5/16	» 39 7/16	
Dito 1849	5	»	90¼	90½	»	
Ween. Bank bij Gollen C°	»	»			»	
Dito	4	»			»	
Letter B	5	»	90¼	90½	»	
Aand. met Loting fl. 500	f				»	
Nieuwe dito	» 250	»			»	
NAPELS, Cert. Lam. en Bouwer	5 pCt.				»	
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	95¾	95¾	»	
Dito Leening 1843	5	»			»	
PERU	4½	»	69¾	70	»	
Mexico Nieuwe	3	»	24	23 15/16	»	
VENEZUELA £ 100	3½	»	32⅜		»	
GRENADA à £ 100	2	»			»	
Dito Uitgestelde			8½	7⅞	»	
ECUADOR à £ 100		»			»	

Mexiko onbepaalde 23 7/16, ⅛.

Nadat men bereids voor de meeste fondsen, Hollandsche zoowel als vreemde, hooger prijzen kon bedingen, blijft de markt over het geheel flaauw en zelf iets lager dan gisteren door eenige verkoopen, die in Binnenl., Spaansche, Portug. en Oostenrijksche geeffektueerd werden.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 4 pCt. Diskonto 2½ pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55 11/16	Livorno	2/m.	f 39
	zigt	» 56 3/16	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅛	Petersburg	»	» 1.85
	1/m.	» 55¼	Weenen	6/w.	» 30½
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» 98¾
Sevilla	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 241		zigt	» 35⅝
Lissabon	»	» 41½	Londen	2/m.	» 11,57½
Porto	»	» 41¼		zigt	» 11,70
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam		

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 9 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 53¼; 1840/1842 4½ pc. 95¼; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21 5/16; Binnenl. 3 pc. 40⅞; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 81⅛.

PARIJS, 8 Nov. Fransche 3 pc. 74,35; id. 4½ pc. 100,—; Bank-Aktien 2840,—; Belg. 1840/42, 5 pc. —; 4½ pc. 95; 2½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje 1—3 pc. —; Buitenl. 3 pc. 45; Binnenl. 3 pc. 41; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. 93,75; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. 91; Rusland 4½ pc. 94; Metall. 5 pc. —.

LONDEN, 9 Nov. Cons. kont. 94¾ a —; op tijd 94¾ a —; Braz. 97½ a 98½; 1829/39 97½ a 98½; 1852 94 a 96; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5⅛ a 5⅜; Gren. 21 a 22; Uitgest. 8 a 8½; Mexiko Nieuwe 25⅜ a —; Peru 4½ pc. N. 70 a 72; Uitgest. 50 a 52; Rusl. 1822 5 pc. 113 a 115; (N.) 4½ pc. 98 a 99; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 41¾ a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 21½ a —; 3 pc. 45 a 45½; Coup. cert. 5¼ a 5½; Passive 4¾ a 5; Holl. 2½ pc. 63¾ a 64¼; id. 4 pc. 95½ a 96; Venez. 31 a 33; Uitg. 12½ a 13½; Wissel op Amst. f 11.14½; 3/m. 11.16, Grieken 1824 — a —.

BERLIJN, 8 Nov. Pruissen 3½ pc. 91⅝; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 93¼; Pools 4 pc. 86½; Loten fl. 500 86½; Oost. Met. 5 pc. 91½; Amsterdam zigt 141¾; id. 2/m. 141⅛.

HAMBURG, 8 Nov. Russ. Cert. 101; Den. 3 pc. 78½; 5 pc. 97½; Oostenrijk Met. 5 pc. 92; Spanje 1—3 pc. 20½; Binnenl. 3 pCt. 37½; Mexiko 18¾.

FRANKFORT, 5 Nov. Met. 5 pc. 79⅛; A 5 pc. 79¾; 1852 5 pc. 79⅜; 2½ pc. 41; Bank-Aktien 1342; Badensche Loten fl. 50, 68¼; id. fl. 35, 39¾; Darmst. Loten fl. 50 100¾; id. fl. 25 30¾; Nassausche fl. 25, 28½; Sardinische 41½; Holl. 2½ pc. 60⅛, id. 4 pc. 92¼; Spanje 1—3 pc. 21½; Binnenl. 40¼.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	f 25,90	a —	Pruissische	f 54¾	a —
Napelsche	—,—	,, —	Spaansche	—,—	,, —
Div. in £St.	11,65	,, —	Hamb. Russ.	57	,, —
Eng. Russen	—,—	,, —	Russ. in Z. R.	37⅛	,, —
Fransche	56	,, —	,, Pap. ,,	—	,, —
Belgische	56	,, —	Pools. in Fl.	27¼	,, —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,75	a	9,85
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,75	»	11,83
» Pistolen	» 9,65	»	9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,40	»	9,50
Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn	10	a	10½ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,35	»	2,37
Brabandsche Kroonen	» 2,65	»	2,70
Fransche	» 2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	» 1,74	»	1,77
Zilver 1000 à 980	f —	a	—
» 900 » 700	» 104,50	»	105,—

HOLL. IJZEREN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
In Januarij	55,634	f 52,125,65	f 9,004,01	f 61,129,66
Februarij	51,136	» 47,883,10	» 16,348,38½	» 64,231,48½
Maart	64,298	» 60,457,10	» 18,185,27	» 78,652,37
April	67,358	» 64,961,40	» 13,598,25½	» 78,559,65½
Mei	98,440	» 89,861,50	» 14,338,52½	» 104,395,02½
Junij	96,898	» 90,837,55	» 13,738,52½	» 104,576,07½
Julij	110,635	» 106,813,15	» 13,968,22½	» 120,781,37½
Augustus	109,645	» 105,119,95	» 15,039,26	» 132,159,21
September	84,725	» 85,570,80	» 13,257,90	» 98,838,70
Oktober	69,975	» 65,029,70	» 12,366,14½	» 77,395,84½
Totaal	808,744	f 771,659,90	f 139,839,50	f 911,499,40

NEDERL. RIJN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
Mei	40,906	f 49,029,72½	f 11,497,36	f 60,527,08
Junij	40,629	» 54,321,37½	» 11,410,84	» 65,732,21
Julij	58,159	» 79,011,—	» 12,655,16	» 91,666,16½
Augustus	56,584	» 77,582,75	» 12,855,50	» 90,438,25½
September	52,905	» 69,349,15	» 12,657,21	» 82,006,36
October	30,846	» 39,573,77½	» 12,524,63	» 52,098,40½
Totaal	280,029	f 368,867,77½	f 73,600,70	f 442,468,47½

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 9 Nov. Rogge. Verkocht 140, 142/2 ℔ nieuwe Archangel f 273 1/m., f 277 kont., f 278 1/m. — Gerst. Verkocht 128/2 ℔ Libau f 265 6/w. — Moutwijn f 19,50; Jenever f 24; Amst. Proef f 23,25½ per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 9 Nov. *Koffij*. Voor export zijn afgedaan 200 balen Brazil.

Graanmarkt. Weinig handel in Tarwe. Rogge gewild.

Rijst. De telegrafische depêche heden ontvangen, en den vrijen invoer van Rijst in het *Zollverein* hebben veel vraag voor dat artikel te weeg gebragt. Men heeft ongeveer 8000 zak. Arracan *uncleaned* en 2000 zak. gepelde (op levering) gerealiseerd.

LONDEN, 7 Nov. *Suiker*. Voor vreemde was veel vraag tot volle prijzen. Eene lading Havana van 1800 kist, blonde Havana N° 13½ 14 is tot 23 s. 6 d. en in loco 3000 zak. Manille Moscovados tot vorige prijzen gedaan.

Koffij. Native Ceylon gevraagd a 45 s. 6 d. tot 46 s. 6 d. voor ordin. tot goede ordinair.

Rijst. Loome vraag en de prijzen slecht gesouteneerd. Gewone Bengaal tot fijne witte 14 s. tot 15 s. 6 d., Madras 12 s. 6 d. tot 13 s. 6 d. Arracan 12 s. tot 12 s. 3 d.

Talk. Vaste. St. Petersb. Y. C. in loco 55 s. 6 d.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 10 Nov. Het Ligterschip Jonge J... sch. R. Goedkoop, met balken uit het schip Hansen... kapt. N. F. Lijngaas, van Drammen herwaarts gedestineerd, is den 3 dezer op het Enkhuizer zand vastgeraakt, doch ... de lading over boord geworpen te hebben, die sedert te En... huizen aangedreven is, af en aldaar binnengebragt.

AMELAND, 6 Nov. Het schip Catharina, kapt. H. J. ...ters, van Kierteminde naar Amsterdam, is heden morgen ... nen het zeegat alhier gezonken, doch het volk gered.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 9 Nov. J. W. Brandligt, Dolfijn, Tjilatjap. - H. C. H. Ruisch, Gerardus Jacobus, Hartlepool n. Hong-Kong.

HELVOET, 9 Nov. J. Goedknegt, Jonge Arie, Villanova.

VLISSINGEN, 8 Nov. W. Veeneman, Mercurius, Bat... naar Middelburg.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. J. Wanhaak, van Rotterdam te Bahia aangekomen, rapporteert op 11° 47' N. Br. en 25° W. L. gepraaid te hebben, het schip Stad Dordrecht, kapt. van Haften, van ...lepool, laatst van Texel naar Singapore.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

TJILATJAP, Dolphijn, Brandligt: 4904 b. Koffij, ... Indigo, 388 sch. Tin, 998 b. Bindrottingen, N. H. M.

MIDDELBURG.

BATAVIA, Merkurius, Veeneman: 2730 b. Koffij, ... krj. Suiker, 489 sch. Tin, 1018 b. Bindrottingen, N. ...

ADVERTENTIEN.

(3434) GETROUWD

Mr. C. P. HOIJNCK VAN PAPENDRE...

met

P. P. B. TEN SANDE.

AMSTERDAM, 10 November 1853.

(3436) Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen ZOON, M. J. VAN DEN HEUVEL, hartelijk geliefde Echtgenoot van

Dr. F. C. SOE...

OLDENZAAL, 8 Nov. 1853. Rector ...

(3419) Allen, welke iets te vorderen hebben, ... dig zijn, of onder hunne berusting hebben, van Wijle Wel Edelen Gestrengen en Zeer Geleerden Heer Do... J. G. MÜNCH, in leven gepensioneerd Chirurgijn ... joor, Oud President der ... missie, gewoond hebbende te 's Hertogenbosch en ... overleden den 24 October ll., worden verzocht ... binnen eene maand opgave of betaling te doen aan ondergeteekenden.

's HERTOGENBOSCH, den 3 November 1853. P. F. VAN BEUGE... Executeur.

Eene Jufvrouw van fatsoenlijke Familie, de... Godsdienst belijdende, ... ren oud, zag zich gaarne met Februarij geplaatst als JUFVROUW VAN GEZELSCHAP ... Dame. Men adressere zich met *franco* brieven o... letter D. P. bij den Uitgever dezer Courant.

(3427) G. B. VAN GOOR te *Gouda*, debiteert ... buitengewoon succes:

DE TWEEDE, VERMEERDERDE EN VERBETERDE UITGAVE VAN

GIRARDIN'S

Scheikunde voor den Beschaafden Stand en ... Fabrijkwezen.

Twee Deelen met 160 tusschen den tekst geplaatste Houtsneêfiguren. Prijs ...

Beter dan vroeger zal de FABRIJKANT, de HA... WERKSMAN, ieder, die tot 's VOLKS INDUSTRIE in betrekking staat, hier een SCHEIKUNDIGEN ... vinden, die hem den weg wijst en voorlicht bij ... verschijnsel, dat zich in zijn beroep of bedrijf op... Ingelicht omtrent den aard der grondstoffen, die ... bewerkt; bekend gemaakt met de schoone wetten ... welke de natuur gehoorzaamt, zal ieder werkman van zelf tot de oorzaak en het resultaat van zijn ... worden opgeleid. Door verstandige overtuiging ... zal geene verouderde gewoonte hem langer in ... knellen; de reuzenschreden, die tot op de jongst... loopen jaren door onze naburen op den weg der ... zijn gedaan en waarmede hij hier wordt bekend ge... zullen zijne eerzucht opwekken en zijn welbegrep... lang zal hem een spoorslag wezen, om voor zich ... de baan te openen en daarop voordeel en roem ... halen.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en U...